

Filosofisch elftal. Nederlandse denkers over de actualiteit

Y. Stein

Amsterdam (Nieuw Amsterdam) 2006

339 p., ISBN 9046800571, € 19,95

In tegenstelling tot het buitenland hebben Nederlandse intellectuelen van oudsher niet de gewoonte zich heel intensief met het dagelijkse politieke en maatschappelijke leven te bemoeien.

De Nederlandse denkers van *Filosofisch elftal* breken met deze traditie. Aan de orde komen issues, waarvan sommige al geruime tijd op de agenda staan en andere relatief nieuw zijn. Oud, maar misschien intenser nu, is bijvoorbeeld de vraag hoe mensen met nieuws en media om moeten gaan. Een volgend, in een mensenleven nooit afwezig thema betreft de omgang met lijden geïllustreerd aan de angst voor rampen en pijn. De maatschappelijke betekenis van religie is terug van weggeweest.

Andere onderwerpen zijn opvoeding en onderwijs, de moraal, onze eigen cultuur. Tot slot komt een aantal losse kwesties ter sprake, bijvoorbeeld geluk, familie, vakantie en kinderen krijgen. Steeds wordt met een opstapje de actualiteit erbij betrokken. De vraag naar de relevantie van geschiedenisonderwijs wordt ingeleid met de keuze in 2004 van Pim Fortuyn tot grootste Nederlander ooit, de macht van de media met de politieke ambities van misdaadverslaggever Peter R. de Vries.

Daarbij geholpen door de redacteur van *Filosofisch elftal* Yoram Stein gaan steeds twee of drie filosofen het gesprek aan en laten hun licht schijnen over een thema. Bekend van televisie zijn Paul Cliteur en Afshin Ellian ongetwijfeld de meest glamoureuze sterspelers. Maar Dorien Pessers, Jos de Mul, Herman Philipse en Heleen Pott onder anderen zijn evenmin onbekend in het (filosofen)land.

Filosofen hebben beroepshalve een zekere ervaring met het doordenken van ideeën, concepten en meningen, en door hun inzichten bekend te maken kunnen ze toehoorders en lezers helpen een eigen standpunt in te nemen. Dit gold al voor het filosofische métier maar lijkt nu ook voor de maatschappelijke discussie op te gaan.

In *Filosofisch elftal* wordt deze verhelderende rol tot gelding gebracht. En omdat de teamleden in een-tweetjes of gedrieën het gesprek aangaan, komen rond de besproken thema's steeds uiteenlopende argumenten naar voren. Dus, wanneer de lezer het stadion verlaat, gaat hij misschien niet met een definitieve conclusie naar huis, wel echter met aangescherpt denkgereedschap.

Als extra toegift blijkt *Filosofisch elftal* een mooi uitgegeven en prettig leesbaar boek. Om die leesbaarheid verder te vergroten staan in de kantlijn waar nodig toelichtingen bij de tekst. (FH)